

נשיה בחוקיך

עלון שבועי על פרשת השבוע ועניני השעה
מתורתו של מרן פוסק הדור רבינו **נסים קרליץ שליט"א**
גליון מס' 163 • תזריע מצורע תשע"ז

וצוה הכהן ופנו את הבית בטרם יבוא הכהן לראות את הנגע ולא יטמא כל אשר בבית (יד, לו)

"ועל מה חסה תורה, אם על כלי שטף יטבילם ויטהרו, ואם על אוכלין ומשקין יאכלם בימי טומאתו, הא לא חסה התורה אלא על כלי חרס שאין להם טהרה במקוה" (רש"י)

עד כמה יש לחוס על ממון ישראל

סיפר רב חשוב מעשה שהיה עם רבינו, בבעל תשובה שקיבל מהוריו הרבה כלים יפים ומהודרים שהשתמשו בהם, ושאל לאותו רב חשוב מה דינם להכשירם, וכיון שהיו שם כלים העשויים מחומרים בחשש שהם כדין כלי חרס, והשתמשו בהם בעירויי מכלי ראשון וכו' ואמר לו שאי אפשר להכשירם. ואותו בעל תשובה נתעצב על לבו, גם על ההפסד וגם שהרגיש איזה רגש אל הכלים מבית אבא ואמא, אמר לו הרב בוא ונשאל לרבינו, והשיב רבינו לאותו בעל תשובה "תשאל בעוד שנה". וכונתו היתה כיון שהבעל תשובה לומד בשיבה ומסתמא יתחזק ויתעלה, א"כ בעוד שנה כבר לא תהיה לו שאלה, ובאמת כך הוה שעלה ונתעלה בתורה ויר"ש עד שהבין שאין הוא צריך להשתמש בכלים. (חוט שני)

שו"ת בעניני לשה"ר ממרן פוסה"ד רבינו נסים קרליץ שליט"א

שאלה: האם מותר לפרסם מי הם החנויות שמוכרות יקר?

תשובה: א. מותר לפרסם בעיר שפלוגי מוכר הזול ביותר בעיר, אבל אסור לומר שההוא פלוגי הוא יקרן, והטעם הוא כיון שהוא מפסידו, וצ"ע אם מותר לפרסם חנות פלוגית היא חנות יוקרתית].

ב. קונה שנמצא בחנות לקנות, כגון חנות כובעים, ובא חבירו לשם מותר לומר לו אל תקנה כאן כיון שבמקום פלוגי מוכרים יותר בזול או שיש שם מבצע מחירים.

ג. אמנם לחנות הזולה אסור לפתות את הקונים שנכנסו לחנות היקרה שיבואו אצלם, משום עני המהפך בחררה.

שאלה: האם מותר לומר על אחד שאינו יודע ללמוד כל כך?

תשובה: לומר על אחד "שאינו יודע ללמוד" הוי לשון הרע, ואפילו אם אומר עליו "שאינו יודע ללמוד כל כך", מ"מ אם הוא פגיעה בכבודו במצבו ע"י אמירה זו (כגון שמוחזק לידוע יותר) הוה לשון הרע, ולא אמרינן דכי כל אחד מחוייב לידע הרבה ללמוד.

שאלה: האם מותר לשמוע שני בני"א המתדיינים ביניהם וכל אחד טוען נגד חבירו?

תשובה: אסור משום איסור לשון הרע, זולת אם כוונתו להשכין שלום ביניהם.

שאלה: האם מותר לספר על אחד שהוא גרוש או שעזב שידוך?

תשובה: במקום שאין תועלת בזה, פשוט שודאי אסור לומר דברים שמשמעותם הוא שהוא אדם שקשה להסתדר עימו, וכל כיוצ"ב.

שאלה: אדם שעזב שידוך, או התגרש, האם מותר לספר לידידיו ומשפחתו את הסיבה, אף שיש בזה גנאי לצד השני, במקום שאין תועלת?

תשובה: הרי מגנים אותו, ואיזה היתר יש במקום שאין תועלת. ואפשר להשיב באופן כללי שהם לא הסתדרו, או לומר שהם הגיעו למסקנא שהם לא מצאו מכה משותף לבנות בית וכיוצ"ב, אבל לגנותו ודאי אסור. (חוט שני)

פרסום ראשון

שיחה ממרן פוסק הדור שליט"א המתפרסמת לראשונה

עבודת התפילה

מהות התפילה = התקוה המוחלטת בה'

אמרינן במסכת אבות (פ"ב מ"ג) "רבי שמעון אומר אל תעש תפילתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום".

במשנה זו, במשפט אחד, נמצאת ההגדרה מהי תפילה, והדברים מבוארים ביתר הרחבה בפירוש רבינו יונה על המשנה וזה תוכן דבריו, אדם האומר את מילות התפילה עליו לדעת מהו אומר, האדם בעומדו להתפלל להתחנן ולבקש, עליו להרגיש שהדבר שמבקש, באמת חסר לו, וכאן זה המקום היחידי שיכול לבקש, כשיהודי ניגש בצורה כזו, הרי הוא כעני שמבקש ברחמים ובתחנונים, בלב נמוך ובשברון הנפש, צורה כזו של תפילה נקראת "רחמים ותחנונים לפני המקום".

אך אדם שמתפלל, ואינו מרגיש שבאמת הוא צריך ומוכרח, הרי תפילתו אינה בלב נמוך ושברון לב כעני, צורה זו של תפילה נקראת "קבע".

כך מסביר הרבינו יונה את תוכן דברי המשנה "אל תעש תפילתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום".

עוד מוסיף רבינו יונה מה יעשה אדם שבאמת אינו מרגיש שחסר לו, הוא חושב שיש לו כל מה שצריך, ואינו נזקק לכלום?, אדם כזה "שמשחקת לו השעה", צריך לדעת, ששום דבר אינו מובטח, מה שנדמה לו שעכשיו לא חסר, זה בגלל שה' מאריך אפו, אבל הכל יכול להשתנות, וייתכן שיש לו חטאים שיגרמו לכך ולא בכל יום מתרחש נס.

אדם שהגיע למצב שזקק לישועה צריך לשמוח בעבודת התפילה

נאמר במשלי (פ"י פכ"ח) "תוחלת צדיקים שמחה, ותקות רשעים תאבד", מבאר רבינו יונה, הנה לכאורה הפסוק קשה, הרי נאמר בפסוק אחר (משלי יג, יב) "תוחלת ממושכה מחלה לב", רואים מכאן שהדאגה הממושכת שוברת את לב האדם, וכיצד נאמר שהדבר מביא לצדיקים שמחה?

ומשיב רבינו יונה, שהדבר שונה אצל צדיקים, כי הרי מה הסיבה שאדם נשבר כשמחכה ומחכה?! בגלל שהוא סומך על כוחו ועוצם ידו, אך אצל הצדיקים אין הדבר כן, הם אינם סומכים על כוחם ועוצם ידם ולא נשענים על בינתם, כל תקותם היא רק על רחמי ה' יתברך, לכן אף שממתין ומחכה למשהו שוב ושוב, מהו מרגיש, הוא מרגיש שהוא תלוי באלוקים וכל תקותו ממנו, הצדיקים כשהם מגיעים למצב כזה שהם מחכים לרחמי ה', הם מרגישים חיזוק בעבודת הבטחון, והם שמחים עם זה שהגיעו למצב כזה שמרגישים שכל תקותם לרחמי ה', דבר זה כשאדם מרגיש כך נותן לו שמחה כי הוא עובד בזה יותר את ה'.

ומוסיף רבינו יונה, שהדבר מפורש במדרש תהילים ('שוחר טוב', מזמור ק'), בפסוק אחד נאמר "עבדו את ה' ביראה", ובפסוק אחד נאמר "עבדו את ה' בשמחה", וקשה אם יראה אין שמחה ואם שמחה אין יראה, אמר רב אייבו כשתהיה עומד להתפלל יהי לבך שמח שאתה עובד אלוקים שאין כיוצא בו, והיינו כשאדם התעורר שחסר לו משהו, ועומד להתפלל, מה עליו להרגיש, מלבד היראה גם שמחה, כי הרי הוא עובד בזה את אלוקים, בעצם הדבר שבטוח ומבקש מה' כי זה הרי עבודת אלוקים, ועבודת אלוקים צריך להיות בשמחה כנאמר "עבדו את ה' בשמחה". [נאמר בכנס חיזוק שבט תשס"ח]

דין "קמח שעבר עליו הפסח"

ע"פ פסקי מרן פוסק הדור הגר"נ קרליץ שליט"א

בגמ' פסחים מ. מבואר שהיו לותתים (בוללים) את החיטים במים קודם טחינתם. אולם בסי' תנ"ג ס"ה פסק השו"ע ע"פ הגאונים שבזמנינו אין ללותתם משום שאין בקיאין היאך ללותת בלא שיבואו החיטים לחשש חימוץ, ובמשנ"ב שם ס"ק כ"ז מובא שאם לותתו, אסורים החיטים והקמח שטחנו מהם באכילה ובהנאה. עוד הוסיף המשנ"ב שם שאם שרו החיטים במעט מים וגם טחנו מיד, מותר להשהותם בפסח.

אמנם בסי' תס"ז ס"ב צידד הביאור "ל כה" בית מאיר" שחיטים שרק זילפו עליהם מעט מים, אפשר להקהל באכילה בפסח בדיעבד ובהפסד מרובה (כדעת ה"יראים" דזליפה מועטת קלה משריה במים מרובים) ומשמע שם שהנידון אף בהשהוים ולא טחנום מיד, דבסק"ט הביא המשנ"ב, דכל הנידון בדגן שנפלו עליו מים מרובים הוא רק כששהו עליו מים שיעור מיל (שהוא שיעור החמצה), וע"ז הביא בביאור "ל דבזליפה מועטת אפשר להקהל בדיעבד ובהפס"מ עיי"ש.

דעת החזו"א בסי' קכ"א שאפילו בלתינה וכש"כ בזליפה מועטת, הרי שגרעיני החיטה בחזקת שלא התבקעו ואינם בחשש חמץ, אא"כ ניכר שנתבקעו או שעכ"פ הגיעו לשיעור ריכוך הקרוב לכך (שיעורא דמר עוקבא כמבואר בגמ' שם).

להנ"ל, בזמנינו הדרך להתיז מעט מאד מים על גרעיני החיטים קודם טחינתם, ואחר זמן קצר מאד (לכל היותר כחצי דקה) כבר אין בהם טופח ע"מ להטפוח, ואמנם עד הטחינה יש שהיה מרובה, מ"מ, החיטה אף שמתרככת מעט נשארת קשה.

לכן, מסתבר שזהו בכלל קולת "זליפה מועטת", שלמשנ"ב אפילו בפסח עצמו יש צד להתיר באכילה, וא"כ אחר פסח שהוא רק קנסא דרבנן, נראה שאפשר להקהל לכתחילה באכילה, וכש"כ לדעת החזו"א הנ"ל.

נמסר ע"י "קו הכשרות" עניני ובידורי הלכה בנושא הכשרות

שע"י בית ההוראה שבנשיאות מרן הגאב"ד רבי נסים קרליץ שליט"א טל' 0722722360